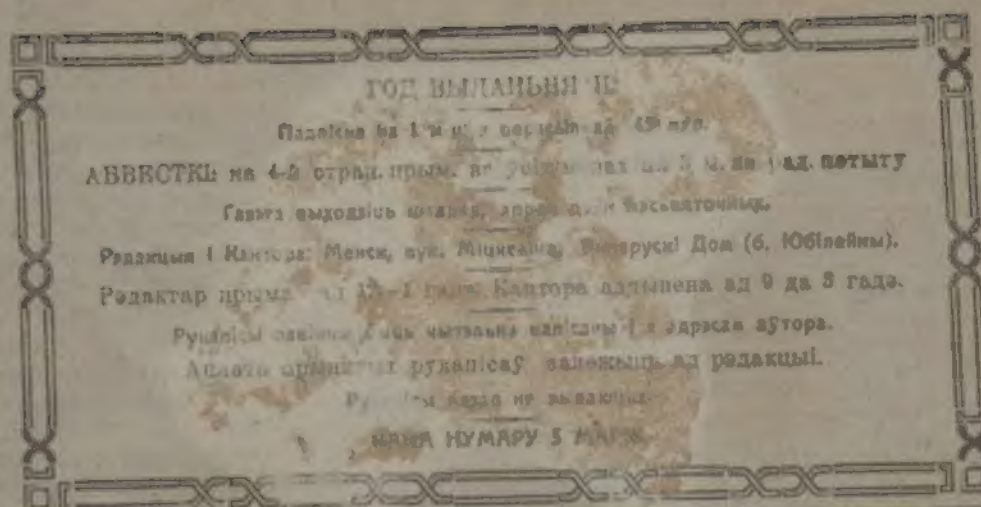

БЕЛАРУСЬ

Штадзенная політычна-эканамічная і літаратурная газета

сваа агульным кіраўніцтвам Язэпа Лёсіна

ГОД ВІЛІАНЬНИ Ц

Пачацкі на 1-м і 2-м верасня ад 49 руб.

АБВЕСТКІ: на 4-й странцы прымае ўсе паведамленні і адказы на іх.

Газета выходзіць кожны дзень, акрамя суботы і святаў.

Рэдакцыя і Кантора: Менск, вул. Міцкевіча, 10. Тэлефон: 10. (6. Юбілейны).

Рэдактар прымае ў 12-1 гадзін. Кантора адчынена ад 9 да 5 гадз.

Рэдакцыя прымае ўсе паведамленні і адказы на іх.

Адреса адпаведнага адрэса аўтара.

Адреса адпаведнага адрэса аўтара.

Кантора адчынена ад 9 да 5 гадз.

№ 131 (187).

№ 131 (187).

Менск, Нядзеля 20 чэрвеня 1920 г.

Паведамленне Гэнэральнага Штабу Польскіх Войскаў.

Ад 18—VI.

На паўночным фронце прадаўжаюцца актыўныя дзеянні разведчыкаў. Найбольш адзначыліся ў гэтых дзеях у частага боку, асабліва на ўсходнім беразе Р. Аугі і м. Скалоўшчыну.

У раёне Навісёлка і Бярэзіны пашы патрулі знішчылі два м-ста, наведзеныя ворагам у час апошняга наступлення.

На Палессі вораг перайшоў у наступныя наступленні.

На лініі Крыжэўка—Чарыч прадаўжаюцца ўспартыя боі.

На Украіне ўчарашні дзень прайшоў спакойна.

1 Замяшчэнне шэфа Гэнэральнага Штабу Куліскай, Гэнэрал-падаручнік.

Польска-літоўскія адносіны і Беларусь.

Віденская польская газета „Наш Край“ перадае, што скарэй літоўскія палітыкі польскім дэпутатам Сейму М. Недзялкоўскаму і проф. Камінецкаму.

Газета гэтак перадае гэтыя рэзюмэ і паведамленні М. Недзялкоўскаму і проф. Камінецкаму.

Найбольш цікавым для нас паведамленнем была справа ўзнаменнага адносінаў паміж Літвой і Польшчай. На гэтую тэму мы мелі цалкам рэд гутарак.

— Ці, канечна, можна мець няяснасці паміж дзяржавамі, якія не гэтаю справу?

Пасол Недзялкоўскі прадставіў палітыкі літоўскіх груп у справе адносінаў паміж Літвой і Польшчай у гэтых словах:

Найбольш цікавым для нас адносінаў соц-дэмакратыя. Яе правядзіў п.п. Веніслаўскі і Кларне скажам, што вялікая Літва, займаючы Вільню, Коўну і Менск, ёсць утопія. Літоўская рэспубліка ў праграме сацыяльна-дэмакратычна аблімае Коўну і Вільню. Гэты рэспубліка партыя не вырашае; не выключае аднак магчымасць катональнага ладу, паскарэння-б гэтага халепса сабе Вільня. Федэрацыя з Польшчай партыя гэтак сама не адмажвае. Калі-б да ўважылі ў Польшчы да іхніх элементу, то польска-літоўская федэрацыя з'явілася-б у Літве шмат прыхільніку. Цяперашні літоўскі ўрад партыя разглядае, як урад рэспублікі рэакцыяны. Што да горада Вільня, то партыя аглядаеца на тое, каб гэтую справу вырашылі пі то дарагому плебісцыту, ці то праз канстытуцыю. І ў першым, і ў другім выпадку годзе Беларусь выключыцца. Літоўскія соц-дэмакраты гатовы гаварыць аб практычным зладжыванні гэтай справы з П. П. С.

Левыя літоўскія эсэры, лідэрам каторых ёсць быўшы пасол у расійскую думу Янушкевіч, ставяць партыю недзялкоўскай і цяпер праследуючы ўрадаў. Партыя гэта, каторыя сталі на гэтым саветах, адносінаў аднак верожа да расійскай большавікоў і яны верыць у поўную неалежынасць Літвы. Федэрацыя Літвы з якой нібудзь суседняй дзяржавы партыя лічыць за канечна патрабаванне. З якой?—гэта залежыць ад таго, каторая з суседніх дзяржаў будзе мець нападматрычальны зад. Справа Вільня партыя левых эсэраў халепса-б рывалюцыя дарагому плебісцыту працоўнага народу.

Сацыялісты народнікі, сьпісала бларучы селянскую партыю Селянства і Грынукаса, лічыць, што з усіх камбінацый прыняцця вільнянцы трэба Беларусь. Вільня павінна быць часткаю Літвы і гэты пункт яны можа падмацаваць ніякаму сумненню. Федэрацыя з Польшчай цяпер не на часе. Можа можна будзе аб ёй гаварыць год за 30—40. Цяпер сітуацыя, матэрыя, што з'явілася. Справа Вільня, паскарэння палітыкі яны верыць аб літоўцам, разважана і

тэрэвонцыя коаліцыя, каторая б'е сумленныя выпадкі на карысць Літвы.

Хрысціянская дэмакратыя, лідэрам каторай ёсць Косіч, скарэй, скарэй, скарэй з тых арганізацый: 1) з уласнай хрысціянскай дэмакратыі, 2) федэрацыя працы (рабочніцкая арганізацыя) і 3) з сувязі сельскіх гаспадароў. Усім гэтым групам кіруюць Косіч і маюць гэтую палітычную праграму: Грэцыя Літвы павінна дыкціраваць на паўночным фронце на Літву; прадаўжаць берагавы Балтыкі, павінна адрываць ужо прасіду Літвы, потым павінна ісці ўдольж граніцы б. Конгрэсоў (абліжыць С. Косіч, Бельскі і Бярэзіна), а на ўсходзе лінія мае праходзіць паміж Маладзечна і Менскам, прычым, найбольш выскнутым пунктам павінна быць належыць да Літвы Данібург. Ада гэтых этнаграфічных(?) граніц партыя ахвочыцца з'явіць вельмі неважлікі ўступкі на карысць Польшчы (напр., Беласток, толькі і то яшчэ пытанне). Менск і Беларусь хрысціянская дэмакратыя аўсім яны лічыць. Аб плебісцыту яны можа быць і гутарыць. Аб федэрацыі—гэтак сама. Справа Вільня (у Віденскім паведе поўдз літоўскай статэстыкі ёсць 30% палітоўска) разважана або Аўганта, або вайна.

Гэта—група сацыялісты. За імі стаіць дэмакратыя італіянцы, яны і маюць сваіх прадставікоў у Сейме: Пажанга (Поступ) і Сінгара (Злучнасць). Абедзве яны ў справе польска-літоўскіх адносінаў займаюць становішча ад польскай з групы Селянства.

— Ці павінна не гаварыць з прадставікамі ураду?

— А як-жа, разам з п. проф. Камінецкім канфэрарвалі мы з рэдакцыяй уладовых сярбоз б. ураду, з яго старшавым Галіцкім, з цяперашнім маршалкам Сейму Ступішкім і з іншымі. Найбольш характэрным было аднак слова міністра агравацыйнага справу п. Вальдмараса. Ёсць што ён нам скажаў:

„Польшча адрывае палітыку авантурызму. Ёсць можа яна даволі дужая. Але Літва гэтага рабіць не можа. Польшча і Літва гэта будзе неалежыма. Беларусь і Украіна. Літоўцы лічыць, што Беларусь і Украіна—гэта ўнутраныя расійскія справы. Літоўцы не данусяць, каб іх уцягнулі ў акцыю, каторы-б на доўгі год павярнула іх з Расіі і Нямеччынай. Літоўцы аспіраюцца на Англію“.

Пав Вальдмарас мае на дачу, што прычым, каторыя склаліся Англію паддзяжываць Літву, пастаянна, а не выпадковыя, пераходныя. Яны дзіцячыя плебісцыты, то гэта ісць абавязкова да ў часе вайны. Плебісцыты ў Вільня для літоўцаў бы-б тым самым, што плебісцыты ў Парыж для французаў. Літва яны бачыць патрабаванне падтрымаваць пачынаючы адносіны з Польшчай, чым з іншымі дзяржавамі. Літоўцы скарэй атракаліся б Вільня, чым атракаліся-б на федэрацыю з Польшчай.

Прадаўжаючы гэтую інфарма-

цыю з „Нашага Краю“, віденская літоўская газета ў польскай мове „Эхо Літвы“ змяшчала перадавы артыкул, у каторым паміж іншым піша:

Гутаркі палітоўска з літоўцамі—гэта добра, яны чыста казаць. Чым часцей і шчырэй будуць яны адбывацца, тым лепей і скарэй паразумеюцца. Ачытоўкі гэтыя гутаркі (выведы) публікаваліся ў форме сьпісак, прадаўжаюць перадаваць думкі і словы субсідэнта. У гэтым сьпісе, нажалі, часта сустракаюцца сумненні“.

Далей газета прыводзіць прыклады, як „Robotnik“ раз непараўдава перадаў словы літоўскіх інфармітараў, і проці чаго яны прымушана была вступіць з вострай крытыкай, сусьпісавшы каторыя прачыталі потым і самі інфармітары. „Ковенскі выведы“,—піша „Эхо Літвы“—пастуражы са слоў прадставіка аднаго старшавы п. Недзялкоўскага, але не паддзяжываюць падлікам ня толькі другой старшавы, а навет абавязковы літаратурны гэтак мы ня можам паўважыць, што ня ўкрасілі туды некаторыя адрывкі суб'ектыўнага таго, што рабіў выведы“.

У кожнае выведзінах, напрыклад, пасол Недзялкоўскі, а можа толькі „Наш Край“, пастаянна дэвалюіць, што ўсе літоўскія палітычныя партыі выключаюць Беларусь з палітычных камбінацый. Як мы павінны быць б гэта разумець? Са слоў мін. Вальдмараса ў перадачы „Наш Край“ адрывае, што „літоўцы лічыць справу Літвы і Украіны ўнутраным справай Расіі—дны зачыняць і іншыя

партыі, напрыклад соц-дэмакратыя і сацыялісты народнікі, гэтак сама яны разглядаюць? Тым часам мы ведаем аднак добра, што літоўскія грамадзянства пастаянна падтрымлівае беларусаў у іх стараннях утварыць сваю дзяржаву, выходзячы з прынцыпу права кожнага народу на самаадрыванне. Гітая справа, калі кожны ад літоўцаў, каб Беларусь з Літвой была дзяржавы адзінай,—конфліктна, зладжыванне абшарніцкай і буржуазнай глыбай польскай ахварбоўкі, на што літоўскія дэмакратыя аспіраюцца яны можа. Дыця гэтыя, калі мін. Вальдмарас кажа, што беларускую справу літоўцы разглядаюць, як ўнутраную расійскую справу, то заўважым гэтае мы прымушаны рашуча адкінуць, як вельмі агульнае. Нарэшце, словы мін. Вальдмараса ў перадачы „Нашага Краю“, пастуражыя поруч з адрывам прадставікоў соц-дэмакратыі ў справе федэрацыі, яшчэ раз паддзяжываюць, што ўжыванне агульнай формы „літоўцы“ перасчур пачынаюць: літоўцы атракаліся б скарэй Вільня, чым мелі атракацца на федэрацыю з Польшчай“ (проф. Вальдмарас) і „федэрацыя з Польшчай партыя (с.д.) не адкіне“! Прасімі гэта пагадзіцца! І хто тут прывіваецца—проф. Вальдмарас, пасол Веніслаўскі і Кларне, пасол Недзялкоўскі, ці „Наш Край“?

Адгукі на бачны,—канчае газета „Эхо Літвы“,—з акой асацыяцыя трэба прымаць агульную інфармацыю, асабліва апошняю кожнае“.

Я. А.—

Хараства нашага краю.

Нашы маладыя навуковыя поеты знаёмы з сваім родным краем з дрэвніх расійскіх падручнікаў, вельмі часта ў вершах гавораць пра беднасць, пра „бедна, балота і пясок“ на Беларусі. Хараства роднага краю яны ня бачылі і не апісваюць. А ты часам, наш краі, адрыв з прагажэйшым краёў у свеце. Хто, напрыклад, ня ведае класічнага апісання хараства нашага краю А. Міцкевіча ў яго бяшчэснай поеме „Пан Тадеуш“?

Родная нямейка! Ты, маўляў з лароў,—Ты паче амануе, каму безгалоўе, Хто жму калісь на віцун та-б, як у раю, І вось крывавы сьляды роніць у чужым краі“.

Цяпер то, як ты красна, я чую, я бачу,—І апішу, бо ўспыж на табе плачу“.

Пакуль-жа бліскне пчасьце, тоць душы нагодна Звярні да гор лясістых, шырокіх пралікоў“.

Што дынаміка пры Навіне свеціць з пад нябёсаў; Да кір родных, калосам арка маляваных“.

Залочаных пішанцаў, жыта пасабраных, Гдзе жоўтае сьвірэшка, гдзе грэчка біленька“.

Гдзе дзяцельца гарыць, вось красна паненка, А ўсё мякой прыбіта, бачыцца устужка“.

Там, ся, быццам к адзежым прышпільна грушка“.

Між такімі палымі—намесь—пры ручку, Ні ўзгорку неважкім, у бярэзавым гаі, Сьвяжы шіхалецкі хорам, кругом дэражыня“.

Ды на палмураванні,—у вёсцы сабеліны; Там блейша, што топіць сапераду і збоку“.

Сьцерагла ад сіверу вясень глыбоку. Дом жылы неважкі, чыст-а напрыгадку. Зато гумно—важна! Пры ім стаіць ужытку“.

На стоўпілісь у гарудэх,—пачынаюць з намену“.

Відно што ніўка—маці тутка чалавеку! Відно з густых коп сена, што на сена-бадзьяна“.

На шырокіх палатках, проста чаразбаму, Каторы прлягнець к беленькаму дому; Уараных парадкам агародных градак,—Што там цыццець дастатак, прада і шрыдак“.

Брама насыцеж у будні даян-а, ці у свята, Кажыць, што госяцям рада гаспадарна хата“.

Такі мае вобраз наша старонка ў вачоз вялікага поэта“.

А цяпер паслухаем, што кажуць расійцы пра хараства і багацце-вашага краю. Перад намі расійская кніга „Россія. Географічэскія зборнік“.

С. Меча. Н. сьцягніма 105 ёсць вярсе аўтара гэтай кнігі,—„На берагах Ся-слочы“.

Там мы чытаем: Ліпень, жнівень і верасень я пра-жыў на Машчыне, на беразе Ся-слачы“.

Мой пісьменні стол стаўу каля акна, каторое выхадзіло ў сад; за плотам сьця было поле, а за полем хвабні лес. Часта, калі я пісаў што небуль, я мямвольна камірусь на гэты лес і забываўся пра сваю работу“.

Наваколя дзяліла дзяліла расійска-еца раўніны, цілая, дзяліла, укрыва нізямі, лясамі і беларускімі абскамі“.

„Меншчына лажыць трохі больш на поўдзень ад Масквы, а тым часам—паглядзець, які пышны дубы растуць у Меншчыне, асабліва на лясчынах, што заліваюцца ў развоздзье вадом,—якіе ліпы, якіе вальдарыне бярэзіны! Граб аўсім звычайнае дэрава ў лясках, гдзе мясцовасць больш вільготная, а зто бачу ў што пад Масквою? Вясна пачынаеца рана і ўсё звыніць ад гомаку і ошыву птушак самых разнастайных парод: зіма непадожна, часам аўсім блізка сьнегу; лето гарача, але яно асьвечана, каторыя вальдарыне з пярэнамі, якія я ня бачу ў Расіі“.

А акая тут носець, які верасень я правёў у Меншчыне! Верасень—мой любімы месца, але ў нё (з Расіі) звычайна псуець яго джуджы, што адрывае дэ-

дне туды, вецер і халад. А тут—у канцы верасня я працаваў каля адчыненага вакна; небо было ўсё сіняе, біз ніводнае плямачкі; цёплы пудровы ветрык чупі, тастаў лісьцям абалыць, а доўга белая павуціна, каторая невялома адкуль узлязла, ціхенька плыла ў паветры. А потым наставу ціхі, залаты вечар, такі вечар, што каб я мог, я спынуў бы яго ды зрабіў яго бясконым, і ўсё бы жыццё абваўся б гэтымі ляснымі дарожкамі, бягучымі векуды ў нельмі між соснаў, гэтымі махрыстымі залісцэжыстымі бярозівамі, што аж гарыць на фоне сасновага бору і стаяць непарушны, нібы аніроўжаныя спякоўнаю урачыстасцю заходу сонца. Як толькі на халадзі вечар, я выходзіў на адну з сваіх любімых дарожак ды ішоў га ёй ціха, ціха. Ніколі ніякай музыкі на свеце, ніякай кнігі, ніякі мялянок, ніякі сукітак не давалі мне гэтулькі асалоды і прыемнасці, як постаць гэтых дрэў, аблітых прашчальным бласкам заходзячага вяснянага сонца. Праўда, да вяснянага акорду пачуванняў пастаянна далучаліся сумныя ноткі, але гэты сум такі ціхі, такі вычуты далікатны, што скараў прыемны, як балюты.

Такі край, як паўночная падавіна Меншчыны, мог бы нам дапаможа чалавек абярнуцца ў адзін з найбярэжэйшых краёў. Яго ласы і цяпер, калі іх не чапалі, маюць выгляд прыгажэйшых паркаў.—такія яны чыстыя і харо-

шыя; роўныя сосны стаяць нібы колавымі гіспанскага храма. Яго нібы ўрадаваў, даючы вельмі добраму клімату і прырацыйнакнай гаспадарцы маглі-б карніць вялікае высячэнне. Яго балюты, калі покі што не даюць карысці, нікому не амінаюць, а з часам дадуць багачэйшы запас тарфянога ашалу, ня кажучы ўжо аб тым, што торф, прыметаны да пясчанага глебы, утварае вялікае паліўнае зямлі. Паглядаючы хоць на гэтыя: скрозь каля поля, засеянага грэчкай, на краі лесу, каля дубоў, што заліваюцца ў развадзідзе, стаяць вялікія цяжкія калоды. Гэта—старасвецкай будова вузлы для пчола. Часам яны стаяць на зямлі, часам умяцованы на дэраве; іншы стары дуб бывае абвешаны гэтымі калодамі. Аб гэтых вузлах, аб гэтых пчолах нішто не кліпоціцца. Літва і Беларусь сурывеку славяцца багачствам пчучага мёду. І гэтак шмат чаго іншага. Меншчына магла-б быць вельмі багата і вельмі прыгожа.

Але дзеля таго трэба, каб там жылі людзі з развітым розумам, ведучыя і ўмеючыя цаніць характэрна. А гэтага і няма...

Гэтак каяча сваё апісанне Меншчыны расійскі географ, С. Мел. Але ці ж гэта праўда, што ў нас няма людзей, ведаючых і ўмеючых цаніць характэрна і багачства роднага краю? Я. К.

АПОШНІЕ НАВІНЫ.

Ангельцы памагаюць Персы.

НАУЭН, 19—VI. З Лёндану паведамляюць, што Англія высыліла Персы дапамогу, каб загартаць бальшавіком дарогу на Тегеран.

Паўстанне ў Албаніі.

ПАРЫЖ, 19—VI. З Валёну паведамляюць, што становішча італьянцаў у палітацыі, дзякуючы прыбыццю дапамогі.

Прадстаўнік Врангеля ў Польшчы.

ВАРШАВА, 19—VI. Адтрымана вестка, што ў Варшаву прыедзе прадстаўнік Врангеля, ген. Глазонак.

Міністэрскі крызіс у Нямеччыне.

БЭРЛІН, 19—VI. Прэзідэнт рэспублікі даручыў стварэнне кабінету старэйшым лідэрам. Сабранныя Фейербаху.

Антыбальшавіцкі рух у Эстоніі.

ВАРШАВА, 19—VI. У Эстоніі пачаўся вялікі антыбальшавіцкі рух. У

газетах выказваюцца за саюз Эстоніі з суседнімі дзяржавамі проці бальшавікоў.

Забастоўка ў Варшаве.

ВАРШАВА, 19—VI. Забастоўка ў Варшаве трывае далей. Да згоды яшчэ я не прыйшлі.

Байкот Венгрыі.

БЕНА, 19—VI. „Der Abend“ паведамляе, што ўстрыманні саюз чыгунак абвясціў байкот Венгрыі за без тэрору. З 20 га чэрвеня яны будуць прымаць на ўстрыманні чыгуны ніякіх грузы для Венгрыі. Да гэтага байкоту далучыўся саюз пачтова-тэлеграфных служб, якія, якія будуць прымаць і перадаваць лістоў і тэлеграм дз. Венгрыі, за выключэннем драсі. прадстаўнікоў Антанты.

Міністэрскі крызіс у Польшчы.

Посолье адмаўлення П. П. С. прыняць уласце ў утварэнні кабінету. Скульскі паслаў да Начальніка Дзіржавы ліст з адмаўленнем ад утварэння кабінету.

Посолье адмаўлення П. Скульскага адбылося прыватнае пасаджэнне прэзідэнта партыі: народнага азначэння, сялянскага саюза і народнай рабочай партыі, на каторым разглядалася пытанне аб утварэнні кабінету.

На пасаджэнні ўдзельнічалі, што адзіным выхадзі з утварэння кабінету быў даручэнне ўтварэння кабінету Народнай Рабочай Партыі.

Аб гэтай пастанове быў паведамлен Начальнік Дзіржавы.

Начальнік Дзіржавы, у звязку з пастановай канферэнцыі, запрасіў да сябе лідэра фракцыі Народнай Рабочай Партыі Брэйкоўскага і прапанаваў яму пачаць утварэнне кабінету.

Брэйкоўскі прапанаваў прыняць Міністэрскае крызіс такім чынам падыходзіць к канцу і гэтымі днямі новы кабінет будзе ўжо ўтвараць.

Перагаворы з бальшавікамі.

Перагаворы з Красным.

Вялікае Бюро Крэсп. паведамляе з Лёндану, што перагаворы з Красным сустракаюць усе большыя перашкоды, бо Красныя не жадаюць ніякіх гарантыяў. Перагаворы маюць быць перарваны.

Адказ Чэрчыля на ліст Леніна.

Ангельскі міністар вайны Чэрчыль выдрукаваў у „Evening News“ артыкул, у каторым адказвае на ліст Леніна да ангельскіх рабочых. Ён констатуе, што бальшавіцкі диктатар, урэшце адзінілі вочы на тое, што перадаецца ў Расіі, нават тым людзям, каторыя да гэтага часу нічога ў гэтай справе не ведалі. Ленін знішчыў расійскую рэспубліку, счасаву расійскі парламент і пачаў краі ад лабрыту, міру і волі. А што бы даў узаме? Даў Расію да голаду, аблажэнні горадаў, зруйнаваў промсел і зямельную гаспадарку.

„Les Debats“ паведамляе, паміж іншым, што ліст Леніна выклікаў у ангельскіх работніцкіх сферах хепскае ўражанне.

Фінляндцы дамагаюцца доступу да Белага мора.

На расійска-фінляндскай канферэнцыі старшыня фінляндскай дэлегацыі заявіў, што адным з галоўных жадаванняў Фінляндцы ёсць спрэва доступу да Белага мора.

Палітычныя весткі.

Узбройнае інтэрвенцыя проці бальшавікоў.

Гэтымі днямі ў Лёндане адбылося пасаджэнне Рады Лігі народаў. Значна павялісі над справой узбройнай інтэрвенцыі з прычыны выпадку бальшавікоў на Персы, дзе бальшавікі занялі некалькі мясцовасцяў.

Намцы і бальшавікі.

„Deutsche Allgemeine Zeitg.“ адказвае на артыкул „Tempsa“, каторы пацвярдзю, што бітва паміж Расіяй і Польшчай адбудзецца пад кіраваннем прускага генеральнага штабу, які ствараецца пераходнае савітам Польшчы і Францыі. Нямейская нямецкая газета апраўдвае гэтыя гесткі.

Францыя і Англія дамагаюцца далейшай дэмабілізацыі.

У адказе на інтэрвенцыю аднаго з паслоў Лёнд Джорж сказаў, што міжнародная кантрольная камісія аддзілі вымярэнне узбройнае сілы 10 га мая на 270,000 чалавек. Нямейская вайсковая ўлада на месцы павяліч паведала, што ўзбройнае сілы ачымішаны да 200,000 чалавек, а ў вострых сферах ёсць 10 батальёнаў, 6 эскадронаў і 1 батэра. Кантрольная камісія не закончыла сваёй працы, але ўжо відзіць вялікае рэдукцыя нямецкай арміі дасягнула ў протгу апошніх месінаў. Нямейскі ўрад вяду распроджэнне аб дэмабілізацыі і рабронны войск. Але пошч з гэтым немаглі пачаць прасьбу аб дазволе мець свой узбройнае флёт.

Змяняшэнне цені.

У Ваве значна змяніліся цені. Вялікіе вясёлыя фірмы паладзілі прадажу ўсёлікае крамы. Пара пачах каштуе 45 кр., жывоціны капелюшы—100 кр., крамяну, за якую яшчэ надавалі плаці 1000 кр., за рэшкі, бягоння можа дастаць за 400 кр. Насяляльцы на вельмі сьняшаюцца з закупкам, спадзяючыся яшчэ большага змянішэння цені.

У Амерыцы, паслудж ангельскага глэз, цені змяніліся на 15%, а некаторых мясох на 30—40%.

Чэкі проці пасрэдніцтва.

У чэх-славакскім парламенце пачаўся востры апазіцыя проці пасрэдніцтва Антанты ў польска-чэшскай справе аб Цешынаскім Сілезыі. Існуе чутка, што чэшскі ўрад сам мае ўрэгуляваць гэту справу.

Сказ аб гуслях.

Ахвяру чароўнаму беларускаму лірыку—Янку Купалу.

Заходзячае сонца, прабіваючы праз гэтыя яркія, выгнітых колераў тмары, крывавы і без таго ўжо абкрываўлены загорах. А загорах гэты ад таго, што зямельныя згорбіліся, згорбіліся ад вылізаваных цяжару, каторы трымае на сабе. Вось ляжыць покатом велікалуды, агінушыя ў нільмерных змаганьнях з жыццём Тутка—там тырчыць паглумленне сярэнь, луці, ськеры, а то і сукаватыя доўбі, а адна з малой пай загубленых лажыць з кіраваным, вырваным драўцам, як дзіцё, заснуўшы з цюццёй—уцехай. Над пасохлым кружальца, карыццё груганам Відань блеск пажару. Прыйшоў лізі вораг, як і вільніца, як кара, паглуміў, цюбраў, стаптаў усё лепшае, адровне, паглуміў у негра, багогі ўсё жывое. Толькі васьмь папабавішчы, пачаючы гругаю, лістаецца квола чалавек, пакінуўшы долей паміж мерцаючых, руінаў і папалішч, як непатрэбныя. Вн, зяць, гусляр, бо тупе каля цюццёй гусляраў і, як тая баба на хатурах, глосіць—прыгаворвае:

—Туга розум мой пачаўся, калючымі сьнежку ўкрыла, чорным крылом засланіла радасць сьветлых дзён. Па сьнежку, між кросак і дубоў цвістых, тут пачаў хадаці, у блеск кросак і дубоў, крый адгукваўся рэхам глосістым, а рэх чуў Ільмень, Царград муравані і вачо ў Палацку цеснага гардылася, і гэтай жа песьняй старонка малілася. О, гусляр міе... о, песьня вясельная!

Але тут сьвятэлівае мяматаньне гусляра перабіла гэкая гутарка з боку:

—Вось ідзеш, як на падушцы! А ты, Ільля, як там?

—Стоі, Пётр! Ратуй, братка! Ну і ўгроз жа я! А я тэк сьматку ўсё на дню драўці і бачу праз вільніцкі, даду і чароўку, што людзі там на загорку сьняць, хоць яшчэ і для курэй снаць рня.

—Гоі! Гоі! А хто там жывы,—хада і паратуі, бо балоту жучою вно глыве!

Пачуўшы гэта, гусляр кучуў у кусты, скульшоў к ч. кучу:

—Добра, добра, быгу ўжо, а са мною дапамога і ўсё такое...

Пахоўшы, пастанавіўшы, выкаціліся ўрэшце на загорк Пётра, Ільля і Гусляр.

Пётр а. Ух, выкаціліся тоць, мабыць, камар дужэй будзе за нашага паратушчыка. Ну, але памалейку, некажэ...

Ільля а. Але ж і гразка ў вас! і чаго вы тут ка разгаварываліся.

Гусляр а. А таго, што захаваліся ад ворагаў, гвалтаўнікоў, кривдзіцеляў нашых. Не даюць нам расічаць жыццё. Але і тут ня дрына: зямельныя маці ўсіх прыгарае і рада, чым багата. Вось толькі гусляр... Ой, бедны, бедны мае гусляр! Ну, але час вам мусіць учыцца за справу, па якую прышлі і тутэй талкі. Эх, бо мне ўб роўна цяпер—німіла жыццё паміж грук паблтых людзю ні за што, ні праз што, гібець не пах-угуранне, пакінуць на павае зьвяром, гругаю, рэбамом...

Пётр а. Што вы кажы?

Ільля а. Дык гэта значыць усё мерцаваць? Дзень мой—век мой, галына—прыбука...

Пётр а. Дык скажы, чалавеча, што тут такое адарылася?

Гусляр а. Тут, як гэта і ўсёды владзецца, людзі зацэлілі мець болей свайго, а гэты свай расце лепш, калі яго кривей палываць. Мы—во ў якую нетру запраторыліся, аднак чорны бог усёды жывец, а з людзьмі яму вольна дасяжа. Не адарма і вы сьмды прышлі. Дгавіравае к сыху...

Пётр а. А скуль табе ведаць, чаго мы прышлі?

Гусляр а. Ой, каму больш ведаць, як вы мае? Я—гэта ўсё, што вы бачыце, увесь край, а увесь край—гэта я. Яго радасць—мая радасць, яго гора—маё гора. Дык як жа мне ня ведаць? і васьмь свай ве ду вам пераскажу, што сюды які толькі дурань-прыблуда, чужак-пустадомак не ўстаўзе, кожны хоць гаспадарыць, каб яму ўсяго, чаго ён ні жадае. і васьмь пасля яго гаспадаркі, пасоўнае поле лесам зарастае, збокі пажар шыам пажарыць, гарадзішчы зруйнаваны, а людзі дачыць па лясох, балотах... Ну, дык чаго ж стніце? Бярэце мяне ў палон, а не, дык забіце, ці абдэраіце вун тых мерцаючых—мне ўсё роўна... Вось толькі гусляр... Ой, гусляр міе дарэжывае! Ірваньне свай срэбнае слова, узнясеце к зорам душу маю, каб ня бачыць чуць людзей, грэху іх; паратуіце душу маю асірацелую, абзадоленаю.

Пётр а. Ах, уладу-жа прыгоду! Ад розуму мабыць адбіўся.

Ільля а. Дыўны ты чалавек! Мы зусім не памыкаемся на тваё жыццё бачыць. Мы ня тутэйшыя. Мы вучы Хрста, вучыцеля ўсіх мудрацоў, прышлі з мірам і лабром.

Гусляр а. Р. Нн ведаю я вашага Хрста і пакарна дзягу за фатугу: зусім нечэга заварываць, бо аны мне і не бачыць... Добрыя і вы цацы.

Ільля і Пётр:

—Як вы Хрста ня ведаеце?

—Куды ж гэта мы заблудзіліся, калі так?

Гусляр а. Як, дык вы ня ведаеце, што гэта кривічынская зямля? Дыка! Мы, кривічынцы, зьвяржы таго, што з драгочымі і рідкімі і нем аду праду, але з намі жывець яшчэ вялікі тавіны дух, у паслуде якога заходзіцца сонца, гримоты, русалкі, дамавы, дасуны, вадзяны і моцныя ус-веды, ускагнутыя.

Пётр а. Гм! Вялікая дружна ў твайго Бога, але толку з яе, як відаць, няма.

Ільля а. Э гэта ўсё робіцца ўжо дакучлівым. Абяч, добры кривічынцы, будзь яшчэ лепш і прынясі нам сылау неба, а то мы расоцінемся ад тваёй гаспацынасьці.

Гусляр а. Выбачайце, але ж вы не на вяселье прышлі. Во—гэтыя навакода, на увесь владок, колькі тут было кривы разлівання, сім пагубе, вельня, а сьмерці важнудонны. Хама ўсе яны грубыя, зьвяржылі. Нашо браць, нашо гвалціць... хто цільняе, той крадзе... Вадзі, таёман дух не даваў, не адзімае—вы толькі старасца разгадні свайго Бога. Дык і мы жылі і пазнавалі яго, і моцны духуны дужалі-б. Эх, граў я паміж іх адзічэўшых, развогне-ных злосьцяй, граў на гуслях і песьняй хадуу паловіць іх тупе душы. Я палстаўляў сваё грукі пад ськеры, пад кап-ты, але лны не мне зьвярблі, сталіталі, забілі, а маю песьню, гаведна пакрыўдалі мае гусляр члуструныя. Я быў паміж імі, і як срод бурнаму ў роспачі криваў: не кривіць зямлі, не кривіць зямлі, не кривіць зямлі, не кривіць зямлі... О гусляр, о гусляр міе, ірваньне срэбнае слова, усняеце мяне—непатрэбны, самае кволае, владатнае ствэрэньне, лішніцу, цюццёвет...

Пётр а. Кривічынцы, не ватрусьце! Хав бох твой сьвінечка, бо ты дужы аа ворагу, мурдэй паміж сваіх, ты за сьмерць крапчай.

Соцыялістычны рух загіраніцай.

Конферэнцыя III інтэрнацыяналя адбылася надзвычайна ў Мадэілане пры ўдзеле прадстаўнікоў Расіі, Баўгарыі, Венгрыі, Францыі, Італіі і Швейцарыі. Устаноўлена склікаць у бліжэйшым часе публічную канферэнцыю ўсіх партыяў, якія стаяць на грунце III інтэрнацыяналя, і выбараў цэнтральнага бюро з прадстаўнікоў усіх еўрапейскіх партыяў. Устаноўлена, каб у ўраўнаважаных партыяў, якія належаць да III інтэрнацыяналя, былі сталыя прадстаўнікі брацкіх арганізацый іншых краў, каб такім спосабам пашыраць інтэрнацыянальную працу. Аднагалосна прынята рэзалюцыя, заклікаючая ўсе партыі да энэргічнай працы, чым да гэтага часу, падкрэслены розніцы між другім і трэцім інтэрнацыяналямі. Трэба зусім парваць з опартунізмам і рэфармізмам. Конферэнцыя зацвердзіла дзеі і тактыку III інтэрнацыяналя. Заклікае да агітацыі на карысць міру з Расіяй. „Аднаўленне гандлю зывае для Расіі з вялікай неабходнасцю, пакуль завадкае саюз іко-оператывы арганізацыйных рабочых ня прыдзецца на дзіламогу расійскаму пролетарыату“. Нарэшце, Конферэнцыя паловіла брацкія павіншаванніе пралетарыату Расіі, Нямеччыны і Венгрыі.

У Літве.

Компенсацыйны трактат паміж Літвой з немцамі.

Паміж Літвой і Нямеччынай утварыўся компенсацыйны трактат на працяг аднаго года. Немцы мюць да-ставіць Літве 6,000 тон вугалю ўза-мен за зямельныя і драўляныя пра-дукты.

Рэформа валюты ў Літве.

Да гэтага часу маватар ў Літве быў г. зв. „Ostrubelis“, уведзеным яшчэ немцамі, роўны 2 літоўскім маркам. У хадзе ў Літве ёсць яшчэ 800 мільёнаў ostrubelis, 200 мільёнаў літоўскіх мар-каў і 400 мільёнаў расійскіх рублёў. Цяпер літоўскі урад задуміў звесці ўласную грашывую сістэму. Адапцію будзе „skaitikas“, 100 „skaitikas“ скла-дзюць „muštivis“, каторы раўняецца французскаму „франку“, забяспечаны ён будзе спецыяльнай загіранічнай пазнач-кай і пакрыты ў 40 процантаў золатам.

Забастоўка ў Коўне.

15-га чэрвеня пачалася забастоўка на некаторых фабрыках, электрычнай ст. і на чыгунцы. Забастоўка выбаршчы-каў ужо цягнецца трыццаць тыдзень. Пры-чына забастоўкі чыста эканамічная.

У Латвіі.

Новы латвійскі кабінэт.

Па даручэнню старшыні консты-туанты Ульманіса утвораны новы кабінэт воль у якім складзе: 1) старшыня мі-ністэрыю—Ульманіс, 2) міністар загірані-чных спраў—Майровіч, 3) унутраных спраў—Бергс, 4) скарбу—Пуріньскі, 5) спра-вадлівасці—Бэнуш, 6) ваіны—Фальд-маніс, 7) прамісловасці і гандлю—Со-мерс, 8) камунікацыі—Куршынскі, 9) тар-чоў—Калыніч, 10) земляробства—Цэль-ніч, 11) асветы—Флэкіс, 12) грамадзян-скай працы—Асольрыс, 13) дзяржаўны кантралёр—Матэ, 14) віцэ-міністар уну-траных спраў з правам галасу—Кіндзю-ле. У кабінэце прадстаўлены ўсе лат-війскія партыі за выключэннем сацы-яль-дэмакраты. З кабінэту, які вышлі ў адстаўку, у новы кабінэт увайшло міністраў.

Схмянянецся!

Да вас, хто забыўся пра сваю Баць-каўшчыну, ароксявайго роднага знаро-чаву я з гарачым, шчырым словам: схмянянецся! Кіньце тых байкі, якімі абдуравілі нас ворагі нашага адраджэн-ня: гэта годкае шукчынство!

Яны апрача таго, што нішчылі багачыне наш га краю, кіраваліся яшчэ і да таго, каб праглынуць 12 і мільё-ны Беларускай народ. Дзеся гэтага лян-кір-стала з усёміх спосабаў, не гавябілі нічым... Іно сумысяля тры-малі ў пемры, каб нішто не дыведаўся аб іхных крыўдах. А калі і дывалі крыху асветы, як лаўшэ жабрыку на-валак чыстэвога хлеба, то з аўраітай. У школах калечылі душы нашых дзят-каў, якіх ілі ім у сэрцы невялісць і агіду да свайго роднага. І большыя частка сільніскай дзят-каў варочалася дамоў ужо чужынцамі, адрадзінкамі... У нас ад-бр-лі дружалюб-у роднай мове кніжчу, забаранілі жываць на ўсялякіх мов-ках роднае гавор. На кожным кроку тлум-чылі, што беларускай няма і ня было; рабілі кпны, зьлёск, закідвалі брудам найдаражэйшы скарб народ—яго мову, песню, ав-чэй. І мы, беларусы, аніч-лі, замкнуліся ў сваім адзіноцтве. Наш сум, нашы жалбы чуў толькі густы бор ды віжкі, калі паліваці яе потам, адабываючы сабе кавалак чорнага хлеба...

Ворагам нашага адраджэння ас-тавалася толькі карыстаць з свай пра-цы, якая была добра нарыхтавана. Сьвядомасць народу вышчына—толь-

кі ўпьямаліся. Але жыццё выявіло што іншае. Шчырыя сны прыроды, якія яе прадалі сумленню за шклянку сапод-ныя горб-ты, за гав-адч і гузікі, таяліся за працу паеля адраджэння Бацькаў-шчыны. Магутны покліч пачуўся ад мяж-ды мяж-у родным кр-ю, рэтам адб-ўся ў глухія нёсачках пад аса-мнянымі сгражамі. Пачалі зьбірацца ва-які, лік іх з кожным днём множыцца. Яны сымала ідуць па далаху, які вядзе да лепшае будучыны, да шчаснага не-залежнага жыцця. І ніхто ня затры-мае гэтага постуцу!

І вось у гэты час, калі жыццё, як шалёнае бяжыць уперад, калі сьвятлі абаязак кожнага сумленнага чалавека — праца дала таго, хто ўзагледваў цябе, ускраіў сваім хле-бам—дэсьць людзі, што зьнявужаюць роднае,—сэрца крышніца ад болю. Усе народы лічыць на гонар мець сваю мову, а 12 і мільёны Беларускай народ сароме-ецца яе. За што народ Беларускай зьне-важае гэтак сваю Бацькаўшчыну—Мат-ку Беларускай? Няўжо ж яна нам ня матка, а матка, а мы ёй ня дзяткі?..

З братэрскімі нам народамі мы вышлі на шлях лепшай будучыны. Будучы аяўляцца вялікі і мале на-роды, будучы класці на агульны аўтар вялікі і мале ахвяры, адабныя ад свае крывавыя прычы, каб потым, як з крывіцы, рываць піль асалоду. А ты, бе-ларус, што ахвяруеш? З пазначнай мо-вай прыдбаеш?..

Моладзь беларуская! Ты кветка свайго народу, яго надзея! Скінь пан-скіе акул-ры, праз якія гэты дзяткі час глядзела. Зірні ў вёску: там гібеюць гав-байны, браты, якіх ты арыклася. Глянь сабе ў сэрце гд бей: там ад шукнеш роднае слова, бо ты іх пер-шы вымавіла, родную песню, сьвет-лу пагуты прыга народ; гонар зні-даеш свой, спазнаеш крыўду. Напішы на сваім сьцягу: „Жыць без рус і ж-не!“ ды за працу! М тка Беларус яш-чэ прабачыць таво абмылак і прыгорне, як каханага сына!..

Алесь Старычанін.

Прыказ.

Галоўвага Правадыра польскіх войск па п. Кмисара Усходніх За-мелю у справе прыгатавання праектаў устан-у, рэгулюючых уладаньне зямлёю згодна з зямельнай рэфармай, прынятай Устноючым Сойнам Рэчыпспалітай Польскай 10 ліпеня 1919 г.

Прыватныя пільнай патрэбнай уна-радкаваньне зямельныя справы на Усо-дніх Замелях на грунце права і спра-вадлівасці, ацняваючы значаньне ду-

жага і заможнага грамадзянства для дабрабыту краю, а так сама прымаючы пад увагу інтарэсы людзей беззямель-ных і малазямельных, вызвалены ад век-вога уціску і крывавага балшавіц-кага тэрору польскім жон-рам, каторы прынёс людзям з вываляньнем полі-тычным і адраджэннем эканамічнае, на-стаўляючы правасці на гэтых абшарах атрыманую да гэтага часу урадам зах-ватчыкаў зямельную рэформу.

З гэтай мэтай прыватны Цывіль-наму Упраўленьню Усходніх Замелю прыступіць да апрацоўкі належных праектаў устан-у, згодна з праектам зя-мельнай рэформы, прынятай Сойнам Рэчыпспалітай Польскай 10 ліпеня 1919 г., запавядаючы беззямельным і малазямельным магчымасць адабныця нацыянальных варытатў для працы, а так сама ўрэгуляваньне уладаньня зя-млёю такім спосабам, што дзяржа-ва бу-дзе распарэдкацца для колёнізачы і парцэлячы птэр-бнай колькасцю зямлі, адабныця з дзяржаўнай маема-сці і абшараў, выкупленых у меры паступленьня парцэлячы ад прыват-ных уласнікаў, згодна з устаўным прымусам.

Варшава, Бэльвэзэр, 26 мая 1920 г.

Галоўны Правадыр Я. Пасудзіні.

Беларуская кроніка.

Выпускны акт Менскіх беларускіх школ.

У пятніцу 18 чэрвеня ў залі Школьнай Рады (Беларусі дом) адбы-ся урачысты выпускны акт вучняў 1, 6 і 7 Беларускай Вышэйшай Пачатко-вай школы на Менску. Кіля 12 гадзіна сабраўся вучні і настаўнікі гэтых шко-лаў. Зала была убрана вельмі раско-шлі. На акт прышоў шмат гасцей і прадстаўнікоў розных арганізац-я.

Перад пачаткам быў прачыты го-рам п. Тэраўскага беларускай гімн: „Бо-жэ, што калісь народы!“. Урачысты акт адчыніў Старшыня В. Ш. Р. М.—Ры-Міхайлоўскі такою прамоваю: „Вучні, вы цяпер становіцеся сталымі грамад-зянам, і на вас ляжыць вялікі абавя-зак. Вы атрымалі патрэбную сабе аду-кацыю. Але менскія былі варункі, пры якіх вам прыходзіцца вучыцца. Уладні-меналіся і ў школах нельга было па-ставіць беларусізнаўства, як павінна быць. Цяпер прад вамі стаіць школа жыцця—школа больш трудная і адна-часна шырэйшая. Трэба толькі пра-ніцаць дуham беларуса, спазнаць сабе і дапамагчы ў будове нашай дзяржаўна-сці“. Далей прамоўца казачу, што Беларускай Школьнай Рада з ахвотай

І л а л а. І чутка аб табе разойдзеца, а на небе будзе самая слава твая.

Г у с л а р. Ці вы згодны з гэтым, сьветлыя мужы, што апрача гонару бору, пагу красак, усходу сонца і грывына маіх гусельяў бывае часам ашчэ нешта прыгажэйшае, мілейшае гэта—словы чалавека?.. Ага! дык я пабагу на вяду. (Выходзе і вяртаецца). Я калі замаруджу, забавуся крыху... бо аж у крыжыцу на вяду... яна ў нас надзвычайная—ледаць і добрых, і блытых.

П ё т р а. Дзякуем, мы пакуль што ня хворыя. Ці няма тут бліжэй дзе вадзі?

Г у с л а р. Нама. Усюды ускалмученая капі-тамі, пачырванелая ад крыві... (выходзе).

П ё т р а. Хві бы ён хутчэй—нечага нам загуль-вацца, бо я ключы ад неба ўзяў... вась яны... А там мо' яму будучы патрэбны. (Чувяць далёкі грым). Ну і што ты робіш, Ілья, зноў грукаціш, сьмеш—тут і так грэзёй ахляпешся.

І л а л а. Ну, я то ўжо ведам, што раблю.

П ё т р а. Але, ты ведаеш, Добра аб табе людзі кажучы: „Ілья народіць гільдыя“.

І л а л а. Гей, там грмі, грміваці; смалі, пярэнь!

П ё т р а. Узяць хоць бы надочка: я падбёў, зна-чыць, падбёў неба чысьцеўка, глядзёўка ўсе ку-точкі; ахутаў зямельку лёгкай сінявой. Усюды пар-дачак—проста любата. Не! Дык вась треба было парваць, пагладзіць, заслававаць...

І л а л а. Грмі там, гагокці, а мацней толькі!

П ё т р а. Трэба ўсё ткі з людзьмі лічыцца і пры-глядзіцца да іх патрэб. Тэарэц я раз тебе кажу: да-вай джыжыя, яны просіць, чуеш—просіць, просіць, бо ты не дачуў і даеш, як яны косяць.

І л а л а. Ах пакінь ты, піла тупая. Осё як пач-не скрыпець, дык аж мяне бяра ахвота раскумякчыць табе, што ты круглы дурань вась яні! Бо ты, напрык-лад, кажэш з людзьмі мяркавацца. Добра! Але козь-кі-ж разоў ты, дэбрадзель, пбк іх базлітасна пр-паставі, пакосе, паліў іхні ўраджай, сушну іхняе поле. А?

П ё т р а. Ды, паміж намі кажучы, людзям не дагодзіць—дакучлівыя стварэньні.

І л а л а. Во! так і кажу. А то—завёў... На іх сьцезках небаўсечна задыць—як відзіш галаву скру-ціш. Але ўсё ткі іх душы шмат узабагадзіць посьле Хры-ста.

П ё т р а. Ты Ілья, ня толькі глухі, але і сьля-пы. „Узабагадзіць“! Глянь, вузь, на тых двух шчапу-шыхся мерцвякоў.

І л а л а. (уздрыгваючыся). Вух! Памягуства, агіднікі, самі сябе жруць...

П ё т р а. (надарочнаеца). Мае муторыя...

І л а л а. Узячоні...

П ё т р а. Мы, калі куды прыходзім, дык не та-го, каб адтуль уцікаць. Я, бачыш, хачу сказаць, што тут Хрыста яшчэ ня зьявіць і што пазнаўшчы яго... Эх ведаеш, Ілья, спудлаваў наш вучыцель, што не аду-чыў людзей мёса есьці!

І л а л а. Ён-бы шмат чаго навучыў, але ані-самі не захчелі.

П ё т р а. Ды яно заўсёгды так—за добрае адым-нікчэньне...

І л а л а. Не заўсёгды! Не дарма Хрыстос так палюбюў людзей і так шмат ад іх спадаваўся. Нешта дэсьць такое.

П ё т р а. Вось і я аб гэтым часамі маркую. Возьмем сабе таго крывачынава—ён асалоды.

І л а л а. Во, во ён, мне да ўспадоб—такі пі-кавы, сьветазарны. Я ўжо рэзэвжыў, чым яму даказаць нашу прыхільнасць, сьнягаду. Я дык даў яму кра-ску папараці.

П ё т р а. Ну, гэта небаўсечна!

І л а л а. То паправім яму гусьлі і дамо ім ва-лікую моц.

П ё т р а. Ды не, за шмат!

І л а л а. Пёгра, будзе сябрам, зрабі! Мы не ашукаліся—тут, бачыш, уся старонка—добры грунт для нас. Яе мучыліваа трывога, халодная развага абца-юць цікавую разгалку.

П ё т р а. (Папраўляючы гусьлі). Каб яно ня вышпа так, што абцаваны, пцацанкі, а журному ра-дасьць.

Г у с л а р.—(рушыя ўходзе). Выбачайце, зама-рудзіў... Ух, замарудзіў... Вось вам вадзіны.

П ё т р а. А табе гусьлі... Пакуль ты скадзіў па-ваду, дык мы табе іх паправілі.

І л а л а. Ха-ха-ха... ня верыць! Ты вазьмі іх на рукі, краві струны...

Г у с л а р. Гусьлі... мае гусьлі... паправілі... і добра паправілі? (краткае струны).

І л а л а. Ну, а як ты думаеш? (Сьмяецца).

П ё т р а. Гм... „Ці добра паправілі“...

Г у с л а р. Гамоняць, гудуць чароўныя, жы-вучы і сьцітліваю душы маю радуюць, акрыляюць. І ня ўстрымаць мне сваіх пальняў, і не ўцягчы вам, га-ласістыя, чулыя струны. О, вясёлая навіна!

П ё т р а. Лійся жні, песня, па горах, долях, лясах... Будзі, ялавй, сагравай каханнем. Ажыўлай пшэўных. Лувай, песня, ў паднябесьці, сьпявай хва-ду сьвету.

І л а л а. Спрывядліва! Так быць павіна!

П ё т р а. Бачыш, Ілья, месяц каго выплыў, дык павіду пасунемся.

І л а л а. Ну, што ж, то і пасунемся.

Пёгра пашоў, а Ілья стаў і з любасцьцяй гля-дзёў, як гусьляр наладжываў гусьлі. І калі ўнарадка-ваньне струны зайгралі, зьявіўся ў гармонійнае тоне, то Ілья, ужо адходзячы, пацалаваў гусьляра ў галаву і сказаў: „Люб ты мне!“ Але гусьляр я-мон-на быў заняты, каб зьявіць на гэта ўвагу. Ён у той час праз гусьлі з небаў гукнуў. Яго гравяў (о, чароўнае гусьлі!) ажывіло, прыбудзіло Ілімазлеа, Ві-рыгору Вывідуб і іншых—яны падняваюцца, хва-юцца за аружжы і паяюць:

Гей, схмянянецся ад сну—

Пара, пара нам уставаць!

Ад ворага ліхога сьлед,

Сьлед помсты просіць нас.

Дык хто устаў аружжы ладз

І буд-ь гатоў на кліч, на збор.

Мы, як арлы тых гравяў,

Разгонім ворагаў сваіх

Дакажам ім, навучым іх,

Што грозны і бязьмертны мы,

Што моц—магутны волат дэсьць

З нас кожны целам і душой!

А ты, гультай, абыску кінь,

Нашоў калі і дзе іграць.

Ж-пыць—амаганьне, дык за край

І за жыццё у бітву ідаць.

Адынь трэ гусьлі у яго

І даць атручаныя стрэлы.

Лук пругкі...

А. Родзевіч.

Монск. Друкарня Інвалідаў.